

Muzeum Kowalstwa – Kuźnia rodziny Socha oraz Klasztor w Bieńkowicach

PL - MUZEUM KOWALSTWA – KUŹNIA RODZINY SOCHA

Muzeum Kowalstwa mieści się w warsztacie kowalskim, który został wybudowany w miejscu starej kuźni z początku XVIII w. Na zwiedzających czekają tutaj pokazy tradycyjnego kowalstwa i zwiedzanie mini kolekcji, a na pamiątkę żelazne podkówki na szczęście.

Muzeum Kowalstwa mieści się w zabytkowej kuźni państwa Sochów przy ulicy Wojnowskiej 5. Muzeum Kowalstwa można zwiedzać codziennie, po uprzednim umówieniu telefonicznym (tel. 032 419 65 29, 032 419 65 23)

Opis

Położona nad rzeką Cyną w gminie Krzyżanowice wieś Bieńkowice jest znana pasjonatom kowalstwa nie tylko w Polsce, ale poza jej granicami. Znajdujące się tutaj bowiem Muzeum Kowalstwa, założone w 1999 roku przez kowali z rodu Socha, stanowi najbogatszy zbiór maszyn i narzędzi kowalskich w Polsce. Zabytkowe przedmioty gromadzone są przez rodzinę Sochów od dziewięciu pokoleń. Jest ich już ponad 100, a najstarszy pochodzi z 1702 roku. W muzeum można między innymi podziwiać wiele unikatowych egzemplarzy narzędzi, urządzeń i maszyn rolniczych wykonanych lub okuwanych przez kowali z rodu Sochów. Bez nich rolnictwo nie mogłoby się obejść. Rzemiosło oraz tradycje kowalskie, a także historia rodziny i kuźni są przekazywane w rodzie z pokolenia na pokolenie.

Zabytkową kuźnię, odwiedzaną przez turystów z Polski, Europy, a nawet USA, prowadzi obecnie Robert Socha, jednocześnie inspirator powstania muzeum. To ona namówił swego ojca Jana do jego założenia, chcąc w ten sposób złożyć hołd swoim przodkom.

Warto też wspomnieć, że Jan Socha został w 2010 r. uhonorowany nagrodą „Mieszko AD 2009” w kategorii „plastyka”, która jest przyznawana corocznie wyróżniającym się animatorom kultury.

Rodzina kowali Sochów jest doskonałym przykładem kultywowania tradycji rodzinnych, rozwijania rzemiosła kowalskiego, dostosowywania tradycyjnych metod i umiejętności kowalskich do aktualnych potrzeb. Pan Jan i Robert Sochowie są dumni z dorobku swego rodu, w którym od dziewięciu pokoleń z ojca na syna przekazywana jest wiedza i umiejętności kowalskie. Skrupulatnie dbają o zachowanie swego dziedzictwa. Aby historia rodziny Sochów nie została zapomniana, prowadzą od lat rodzinną kronikę. Uczestniczą w krajowych i międzynarodowych turniejach oraz pokazach kowalskich, wystawach, współpracują z placówkami muzealnymi, wypożyczają im swoje cenne eksponaty.

Historia

Historia powstania kuźni w Bieńkowicach sięga XVII w. i czasów odsieczy wiedeńskiej. Podczas swojego marszu na Wiedeń, król Jan III Sobieski zatrzymał się w dniach 23–24 sierpnia 1683 r. w Raciborzu, gdzie uczestniczył m.in. w mszy św. w drewnianym kościółku pw. Matki Bożej. W jego 27-tysięcznej armii husarskiej znalazło się wówczas dwóch kowali – ojciec z synem. Podczas wspomnianej wcześniej mszy Socha (ojciec) doglądał ekwipunku, a młody kowal – Jan Socha, ciekaw świata, udał się do pobliskiej wioski Bieńkowice. Tam spotkał pannę o imieniu Ewa. Krótkie spotkanie zaowocowało silnym uczuciem i młody kowal poprzysiągł, że jeżeli armia Jana III Sobieskiego zwycięży, a on przeżyje, to wróci do Bieńkowic, ożeni się

z panną Ewą i postawi kuźnię. Los chciał, że Janek Socha przeżył bitwę i powrócił wraz ze zwycięską armią do domu. Słowa dotrzymał i przybył do Bieńkowic, gdzie ożenił się i w 1702 r. postawił drewnianą kuźnię krytą gontem.

W ten sposób Jan i Ewa Sochowie stali się założycielami rodu kowali z Bieńkowic. Przez kolejne lata dziewięć pokoleń Sochów doskonaliło rzemiosło. I tak warsztat przechodził z Janka na Andreasa, z Andreasa na Franza, z Franza na Urbana, z Urbana na Antona, z Antona na Johanna, z Johanna na Aloisa, z Aloisa na Jana, a z Jana na Roberta.

Starszy brat Jana Sochy, Wilibald był także kowalem, w latach 70. postawił obok kuźni ojca swój warsztat, a Jan przejął warsztat po ojcu.

Robert i Jan Sochowie podtrzymują tradycje kowalskie rodu. Nadal kują żelazo w starej kuźni (obecna murowana powstała w 1840 r. na miejscu drewnianej), dobudowano dom murowany, który jest nadal zamieszkały. Murowane palenisko kowalskie, jak również miech skórzany, w który zaopatrył swoją kuźnię w 1702 r. Janek Socha, znajdują się tam do dziś.

Jeszcze niedawno kowale trudnili się głównie usługami dla rolnictwa, okuwali wozy, pługi i brony, które początkowo wykonywano z drewna. Wykonywali większość narzędzi rolniczych i ogrodniczych, kojce dla zwierząt, śrutowniki, ładowacze obornika, sadzarki do ziemniaków, ogrodzenia, drobne narzędzia, etc., a także podkuwali konie. Jednak w związku ze znacznym rozwojem techniki i mechanizacji, kowalstwo straciło na znaczeniu w latach 80. minionego wieku. Kuźnia Sochów zmieniła więc profil swojej działalności na kowalstwo artystyczne.

I tak po dziś dzień mistrz Jan Socha wraz z synem Robertem, który także jest już mistrzem kowalskim, rozwijają kowalstwo artystyczne. Wykonują pięknie zdobione ogrodzenia, balustrady dla zamków i kościołów oraz wiele kutych ozdób, także do domów czy ogrodów. Nadal jednak, w razie potrzeby, wykonują niewielkie usługi kowalskie dla okolicznych rolników.

CZ - MUZEUM KOVÁŘSTVÍ – KOVÁRNA RODINY SOCHŮ

Muzeum kovářství se nachází v kovářské dílně, která byla postavena na místě staré kovárny z počátku XVIII století. Návštěvníky tady čekají ukázky tradičního kovářství a prohlídku mini sbírky a na památku železnou podkovu pro štěstí.

Muzeum kovářství se nachází v historické kovárně na Wojnowské ulici 5.

Muzeum kovářství je možné navštívit každý den po předchozí telefonické domluvě (tel. 032 419 65 29, 032 419 65 23)

Popis

Vesnice Bieńkowice nacházející se nad řekou Cyna v obci Krzyżanowice je známá nadšencům kovářství nejen v Polsku, ale i v zahraničí. Nachází se tady Muzeum kovářství založené v roce 1999 kováři z rodu Sochů je nejbohatší sbírkou strojů a kovářského nářadí v Polsku. Starožitné předměty shromáždila rodina Sochů v průběhu devíti generací. Je jich již více než 100 a nejstarší pochází z roku 1702. V muzeu můžete mimo jiné obdivovat mnoho unikátních exemplářů nářadí, zařízení a zemědělských strojů vyrobených nebo ukutých kováři z rodu Sochů. Bez nich by se zemědělství nemohlo obejít. Kovářské řemeslo a tradice, stejně jako historie rodiny a kovárny se přenáší v rodině z generace na generaci.

Historickou kovárnu navštěvují turisté z Polska, Evropy a dokonce USA. V současnosti ji vede Robert Socha, inspirovatel založení muzea. Byl to on, kdo přesvědčil otce Jana, aby ho založil. Chtěl takto vzdát hold svým předkům.

Stojí za zmínku, že Jan Socha byl v roce 2010 oceněn titulem „Mieszko AD 2009” v kategorii „plastyka”, která se uděluje každý rok výmečným kulturním animátorům.

Kovářská rodina Sochů je dokonalým příkladem pěstování rodinných metod, rozvoje kovářského řemesla, přizpůsobení tradičních metod a kovářských zručností současným potřebám. Pan Jan a Robert Sochovy jsou hrdí na úspěchy svého rodu, v kterém se od devíti generací přenáší kovářské znalosti a vědomosti z otce na syna. Úzkostlivě pečují o zachování svého dědictví. Aby historie rodiny Sochů nezůstala zapomenuta, už léta vedou rodinnou kroniku. Zúčastňují se národních i mezinárodních turnajů a kovářských prohlídek, výstav, spolupracují s muzeem, půjčují jim své cenné exponáty.

Historie

Historie založení kovárny v Bieńkowicích sahá až do XVII století během obléhání Vídně. Během pochodu na Vídeň, král Jan III Sobieski se zdržel v dnech 23-24 srpna roku 1683 v Raciborzu, kde se mimo jiné účastnil svaté mši v dřevěném kostelíku Matky Boží. V jeho 27-tisícové husařské armádě byly dva kováře – otec a syn. Během spomínané mši Socha (otec) dohlížel na výstroj a mladý kovář – Jan Socha, se vydal do blízké vesnice Bieńkowice. Tam se seznámil se slečnou jménem Eva. Krátké setkání vyústilo do silných citů a mladý kovář přísahal, že jestli armada Jana III Sobieskeho zvítězí a on přežije, vrátí se do Bieńkowic, ožení se slečnou Evou a postaví kovárnu. Osud tomu chtěl, že Jan Socha přežil bitvu a vrátil se s vítěznou armádou domů. Své slovo dodržel a přišel do Bieńkowic, kde se oženil a v roce 1702 postavil dřevěnou kovárnu.

A tak se Jan a Eva Sochovy stali zakladateli rodu kovářů z Bieńkowic. Během následujících let devíti generací Sochů zdokonalili své řemeslo. A dílna přecházela z Jana na Andream, z Andream na Alojza, z Alojze na Franza, z Franza na Urbana, z Urbana na Antona, z Antona na Johanna, z Johanna na Aloisa, z Aloisa na Jana, a z Jana na Roberta.

Starší brat Jana Sochy, Wilibald byl také kovářem, v 70. letech postavil vedle kovárny svého otce svoji dílnu a Jan převzal dílnu od otce.

Robert a Jan Sochovy dodržují tradice kovářského rodu. Dodnes kují železo v staré kovárně (současná cihlová byla založena v roce 1840 na místě dřevěné), byl dobudován cihlový dům, který je stále obydlený. Zděné kovářské ohniště, stejně jako kožený měch, kterými vybavil svou vyheň v roce 1702 Jan Socha, se tam nachází dodnes.

Až donedávna se kováři zabývali zejména službami pro zemědělství, pluhy a brány, které původně vyráběno ze dřeva. Vyráběli většinu zemědělského a záhradního nářadí, ohrad pro zvířata, ploty, drobné nářadí, atd. a také podkovávají koně. Avšak z důvodu výrazného rozvoje techniky a mechanizace, kovářství stratilo svůj význam v 80. letech minulého století. Kovárna Sochů změnila profil své činnosti na umělecké kovářství.

A tak až dodnes mistr Jan socha a jeho syn Robert, který je již také Mistr kovář, rozvíjejí umělecké kovářství. Vyrábějí krásné zdobené ploty, zábradlí pro zámky a kostely a mnoho kovaných ozdob, také pro domy a zahradu. Přesto, když je třeba, provádějí drobné kovářské služby pro místní zemědělce.

PL - KLASZTOR

Nieopodal kuźni, przy ulicy Raciborskiej znajduje się neogotycki klasztor sióstr elżbietanek wybudowany w roku 1900. Aktualnie jest siedzibą centrum kultury, biblioteki i miejscowego muzeum z ekspozycją dotyczącą historii okolic górnej Odry, a wśród eksponatów znajdują się min. zęby i kły mamutów oraz narzędzia praludzi.

W Bieńkowicach warto też odwiedzić kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych, wzniesiony w latach 1719–1730 w stylu barokowym, na miejscu drewnianego, zbudowanego przypuszczalnie w 1351 r. lub niewiele wcześniej. W ołtarzu głównym zachował się obraz Wszystkich Świętych autorstwa Antoniego Scholtza (1736). W kościele znajdują się również dwa ołtarze boczne, utrzymane w tradycjach barokowych, datowane na II poł. XIX w. Malowidła w nich umieszczone zostały namalowane przez Antoniego Scholtza. Ponadto wewnątrz kościoła na szczególną uwagę zasługuje ozdobiona licznymi rzeźbami przez artystę Oczka z Mistka ambona, dwie marmurowe kropielnice przyścienne pochodzące z 1844 r. oraz barokowa rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego. Obok kościoła znajduje się klasycystyczna plebania, zbudowana w 1801 r.

W starej remizie strażackiej znajduje się historyczna i w pełni funkcjonalna konna sikawka strażacka pochodząca z roku 1906. Od kilkunastu lat w Bieńkowicach organizowane są międzynarodowe i powiatowe zawody sikawek konnych.

Od niepamiętnych czasów w drugi dzień świąt wielkanocnych w Bieńkowicach jeźdźcy na koniach objeżdżają pola prosząc o łaskę urodzaju. Po objeździe pól i powrocie do wioski odbywają się wyścigi konne, a po nich nabożeństwo dziękczynne w kościele.

CZ - KLÁŠTER

Nedaleko kovárny se na Raciborské ulici nachází neogitický klášter Alžbětinek postavený v roce 1900. V současné době je to středisko kultury, knihovny a místního muzeum s expozicí o dějinách okolí horní Odry. Mezi exponáty se nachází mimo jiné zuby a kly mamutů a nástroje pralidí.

V Bieńkowicích se také oplatí vidět farní kostel Všech svatých, postavený v letech 1719–1730 v barokovém stylu, na místě dřevěného kostela postaveného v roce 1351 nebo o trochu dříve. V hlavním oltáři se zachoval obraz Všech svatých Antoni Scholtze (1736). V kostele se nachází také dva boční oltáře zdobené dle barokových tradic, datují se do II. pol. XIX století. V nich umístěné obrazy namaloval Antoni Scholtz. Kromě toho uvnitř kostela, si zaslouží zvláštní pozornost dvě mramorové kropielnice przyścienne zdobené četnými řezbami umělce Očka z Místka, kazatelna, která pochází z roku 1844 a baroková řezba Zmrtvýchvstalého Krista. Vedle kostele se nachází klasická fara, postavena v roce 1801.

V stare požární zbrojnici se nachází historická a plně funkční koňská stříkačka, která pochází z roku 1906. Již několik nást let se v Bieńkowicích pořádají okresní i mezinárodní soutěže koňských stříkaček.

Od nepaměti se druhý den velikonočních svátků v Bieńkowicích jezdí na koních okolo polí a prosí se o dobrou úrodu. Po objížďce polí a návratu do vesnice se konali dostihy a po nich děkovaná bohoslužba v kostele.